

Høringssvar vedrørende forslag til reviderede ordensregler for kommunens grønne arealer og differentieret anvendelse af overnatningsforbud

04. juni 2025

Københavns Kommunes Udsatteråd takker for muligheden for at give høringssvar vedr. Teknik- og Miljøforvaltningens forslag til reviderede ordensregler for kommunens grønne arealer og differentieret anvendelse af overnatningsforbud.

Anerkendelse af intentionen i forslaget

Vi vil gerne rose forslaget for at tage et vigtigt skridt væk fra en praksis, hvor mennesker i hjemløshed i realiteten risikerer at blive kriminaliseret for blot at forsøge at overleve. Det er positivt, at kommunen ønsker at ophæve det generelle forbud mod overnatning i grønne områder og i stedet indføre en mere nuanceret og differentieret tilgang.

Det er vigtigt, at kommunen anerkender og handler ud fra det faktum, at ikke alle har adgang til et trygt sted at sove – og at dette ikke bør føre til bødestraf eller bortvisning alene på grund af ens livssituation.

Kan gøre en konkret forskel nu og her

Det er positivt, at kommunen åbner for muligheden for midlertidig overnatning i grønne områder med hensyn til de særligt udsatte borgere. For personer i hjemløshed, der ikke har mulighed for eller ikke selv ønsker at benytte byens herbergspladser eller andre boformer, kan en sådan mulighed:

- mindske risikoen for bøder og fordrivelse
- mindske frygten for politiet og kommunens servicemedarbejdere
- Give et nødvendigt pusterum, hvor alternativer mangler.

Aflåste områder

Mange af kommunens grønne arealer, særligt i Indre By, er stadig aflåst om natten, hvilket i praksis forhindrer ophold i de sene timer. Der eksisterer dermed stadig en effektiv begrænsning af muligt brug om natten. Vi vil gerne opfordre til, at det fra kommunen overvejes, om nogle af disse områder kan indtænkes i en hjemløse- og udsatte venlig strategi for inklusion af udsatte i byrummet.

Ikke en langsigtet løsning

Det er vigtigt for Udsatterådet at understrege, at muligheden for overnatning i parker og grønne områder ikke er og ikke må blive betragtet som en langsigtet løsning i sig selv.

Muligheden løser ikke den underliggende mangel på herbergspladser eller billige og skæve boliger, og overnatninger i byens offentlige rum må aldrig ses som en løsning fra kommunens side. Derimod håber vi, at der ved mere sikker overnatning i kommunens offentlige rum, kan skabes en mere tillidsfuld relation til personerne i hjemløshed, som forhåbentlig kan skabe grobund for det relationsarbejde, som vi ved er nødvendigt for, at der – sammen med personen i hjemløshed – kan findes bedre langvarige løsninger.

Ikke behov for nye forbud

Udsatterådet ser med bekymring på den del af forslaget som omhandler at indføre et særskilt forbud mod opsætning af telte, læsejl og lignende konstruktioner til overnatning. Vi mener, at den gældende lovgivning allerede giver de nødvendige redskaber til at håndhæve den offentlige orden. Det er ikke nødvendigt at indføre yderligere regler, som reelt vil ramme personer i hjemløshed og begrænse deres mulighed for at overleve på en værdig måde.

Samtidig er det vigtigt, at vi giver personer i hjemløshed mulighed for at skærme sig mod vind og vejr. Vi har over de seneste år set, hvordan statens lejrforbud har presset personer i hjemløshed til at sove uden overdækning, hvilket gør dem mere sårbare. Denne de facto kriminalisering af personer i hjemløsheds overlevelsesstrategier er farlig.

Vi vil kraftigt opfordre til, at kommunen ikke viderefører en praksis, som gør, at personer i hjemløshed udsætter sig selv for unødigt fare ved at sove uden overdækning.

Vi vil i stedet opfordre til, at kommunen indgår i dialog med de hjemløse personer om, at sovesteder skal pakkes sammen om morgenen, således at parkerne også kan anvendes af andre borgere.

Kommunens forpligtelser ift. Rettighedserklæring

Københavns Kommune har i 2023 underskrevet Rettighedserklæringen for personer i hjemløshed. Vi ser grundlæggende forslaget som et positivt skridt hen imod, at Københavns Kommune i højere grad lever op til Rettighedserklæringens stk. 3 om "Retten til det offentlige rum".

Desværre ser vi også mangler ift. nogle af Rettighedserklæringens øvrige punkter. Fx pkt. 11, hvor det fremgår, at "personer i hjemløshed har ret til lovligt at gøre ting, som er nødvendige for at overleve". At slå et

telt eller andet overdække op for at beskytte sig mod regn, kulde og nysgerrige blikke er en basal nødvendighed for mange personer i hjemløshed og burde ikke kriminaliseres, jf. det fornævnte særskilte forbud.

Kommunens nuværende overnatningstilbud lever efter rådets overbevisning desværre ikke fuldt op til Rettighedserklæringens punkt 2 om "Retten til værdig nødovertatning", da tilbuddene langt fra dækker alles behov. Det skyldes bl.a. at:

- Der ikke altid er tilstrækkelige pladser til alle
- Mange herberger og netcaféer ikke opleves som trygge, især ikke for personer med psykisk sårbarhed eller PTSD.
- Der mangler overnatningsmuligheder for personer med hund eller andre dyr.

Vi opfordrer til, at kommunen bruger denne høring som en anledning til at vise, at underskrivelsen af erklæringen ikke blot er symbolsk, men en reel forpligtelse og tilpasser sine tilbud, så de kan rumme alle personer i hjemløshed.

Anbefalinger

Ophævelsen af det generelle forbud mod overnatning i grønne områder bør følges op af en række initiativer for at sikre beskyttelse af værdigheden og forbedrede vilkår for personer i hjemløshed. Vi vil derfor opfordre Københavns Kommune til i forlængelse af forslaget at iværksætte:

1. Infrastruktur og faciliteter: En aktiv indsats mod såkaldt 'fjendtlig arkitektur og design', fx bænke der forhindrer liggende ophold (jf. stk. 3 "Retten til det offentlige rum") og forbedret adgang, dvs. både reel tilgængelighed og tilstrækkelige faciliteter, til offentlige toiletter, bademuligheder og affaldshåndtering i henhold til Rettighedserklæringens stk. 6 "Retten til basale sanitære faciliteter".

2. Klare afgrænsninger og definitioner: Tydelige beskrivelser af hvornår ophold i parker/grønne områder kan karakteriseres som utryghedsskabende lejr dannelse, herunder hvordan man forventes at opføre sig, fx ved at beskrive hvilken adfærd der kategoriseres som utryghedsskabende, så opsætning af et telt eller overdække i sig selv ikke er en utryghedsskabende aktivitet. Desuden bør det fremgå, at flere personer gerne må overnatte på den pågældende lokation, så længe der tages hensyn til de øvrigt gældende regler ved overnatning – fx at overnatningsudstyr m.m. pakkes sammen om morgenen og flyttes.

3. Lettilgængelig og inkluderende vejledning: Informationsmaterialet skal være let forståeligt og tilgængeligt på både dansk og engelsk, så de

berørte personer kender deres rettigheder og pligter.

Afsluttende bemærkninger

Afslutningsvis er det afgørende, at midlertidige løsninger altid følges op af sociale indsatser og udvikling af varige alternativer. Vi må ikke miste blikket for, at alle har ret til en tryk og stabil bolig – ikke blot til midlertidig overlevelse i det fri.

Udsatterådet indgår meget gerne i videre dialog med både Teknik- og Miljøforvaltningen og Socialforvaltningen om, hvordan forslaget og de sociale indsatser, som bør følge i forlængelse af forslaget, kan justeres og forbedres yderligere til gavn for byens personer i hjemløshed.

Med venlig hilsen
Københavns Kommunes Udsatteråd